

استقبال حافظ از خاقانی

فریده نادری زنوز^۱، دکتر محمد پشایی^۲

۱- دانشجوی دوره دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر

۲- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

چکیده

خاقانی یکی از شاعران تراز اول شعر فارسی است که شخصیت هنری او ابعاد ویژه‌ای دارد. او در شاخه‌های مختلف هنری قدرت‌نمایی کرده است. یکی از شاخه‌های اصلی هنرنمایی خاقانی غزل‌سرایی به حساب می‌آید. خاقانی ۳۴۰ غزل در دیوان خود دارد که در شاعران غزل‌سرای معاصر و دوره‌های بعد تاثیر گذاشته است. در بین شاعران غزل‌سرا تاثیرپذیری حافظ از شعر خاقانی قابل توجه است. حافظ غزلیات زیادی در وزن و قافیه غزل‌های خاقانی سروده و به اصطلاح به استقبال او رفته است. این مقاله به بررسی استقبال حافظ از خاقانی در سرودن غزل فارسی اختصاص دارد. حافظ گاهی عیناً از وزن یا قافیه یا ردیف شعر خاقانی بهره برده و سیاق کلام و بافت کلام را تغییر داده است. گاهی نیز تاثیرپذیری حافظ با تغییر و تصرفی زیبا همراه است. همچنین حافظ برخی لغات و ترکیبات و مضامین را از شعر خاقانی به وام گرفته است. حافظ شعرهای استادان پیش از خود و شاعران معاصرش را پیش چشم داشته ولی زبان شعری، سبک و شیوه هنری و اندیشه‌الای او سبب شده که او شاعر خاصی باشد.

واژگان کلیدی: استقبال، خاقانی، حافظ، لفظ و معنا، بافت کلام.